

Vděčnost nás podněcuje k boji

Jaké jsou opravdové důvody jednání křesťana? Co hledáme, když říkáme, že chceme být lepšími? Boj se musí soustředit na Boha, ne na nás, jak zdůrazňuje tento text.

04.08.2020

„Je to jako s jedním člověkem, který se chystal na cesty: zavolal si služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a třetímu jednu, každému podle jeho schopností, a odcestoval“ (*Mt*

25,14-15). Ježíšův příběh o hřivnách je nám důvěrně známý a, stejně jako celé Písmo, nikdy nás nepřestává vyzývat k většímu pochopení našeho života vztahu s Bohem.

Podobenství v podstatě hovoří o člověku, který velkoryse *svěřuje* značnou část svého bohatství třem svým služebníkům. Při tom s nimi nejedná jako s pouhými služebníky, ale zapojuje je do svých obchodních záležitostí. Z tohoto pohledu se zdá, že právě sloveso *svěřovat* je zde vhodné: nedává jim podrobné instrukce s tím, co přesně mají dělat. Nechává to na nich. Soudě podle jejich reakce – nasazení, se kterým se snaží bohatství svého pána rozhojnit – dva z nich to pochopili okamžitě. Gesto svého pána vnímali jako projev důvěry. Mohli bychom dokonce říci, že je považovali za znamení lásky, a proto se mu snažili s láskou zavděčit, ačkoliv jim nebylo zadáno více požadavků nebo podmínek. „Ten,

který dostal pět hřiven, hned šel, podnikavě jich využil a vyzískal pět dalších“ (Mt 25,16). Stejně tak ten, který měl dvě hřivny, získal další dvě.

Třetí služebník však vnímá něco zcela jiného. Cítí, že je vystaven zkoušce a že tedy nesmí selhat. Pro něj je ze všeho nejdůležitější neučinit chybné rozhodnutí. „Ten, který dostal jednu, šel, vykopal v zemi jámu a peníze svého pána ukryl“. Bojí se toho, aby se svému pánu neznelíbil, i důsledků, které by z jeho pohledu mohly z jeho hněvu vyplynout. Proto říká: „Pane, vím, že jsi tvrdý člověk; sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal: Měl jsem strach, a proto jsem šel a tvou hřivnu ukryl v zemi. Tady máš, co ti patří“ (Mt 25,24-25). Protože má za to, že jeho pán je tvrdý a nespravedlivý, nevnímá, že mu bylo něco *svěřeno*. Považuje to za obtížnou zkoušku, nikoliv za příležitost. A protože v této

zkoušce nechce selhat, raději s majetkem a zájmy jiné osoby nakládá nejjistějším možným způsobem. Výsledkem je chladný a lhostejný postoj: „*Tady máš, co ti patří*“ (Mt 25,25).

Tyto dvě zcela rozdílné reakce nám mohou pomoci zamyslet se nad tím, jak odpovídáme na to, co nám Bůh, náš Otec, *svěřil*: náš život a naše křesťanské povolání. Obojí má v jeho očích nesmírnou hodnotu a On to vložil do našich rukou. Jaká je naše odpověď?

Bojujme z vděčnosti, nikoliv ze strachu

Pro první dva služebníky z podobenství byla důvěra jejich pána skutečným darem. Věděli, že si to nezaslouží, neměli právo od něj očekávat podobný úkol. Novým způsobem pochopili, že vztah s jejich pánem není založen na úspěchu nebo selhání v tom, co dělají, nýbrž

na tom, jak na ně pohlíží. Kromě toho, že věděl, kým v současnostiskutečně jsou, byl schopen také vytušit, kým by *mohli být*. Z tohoto pohledu si lze snadno představit hluboký pocit věčnosti, který v jejich srdcích vytryskl. Pohled naděje je skutečným darem a nejpřirozenější odpovědí na tento dar je chtít se něčím odvděčit.

Pokud si toto neuvědomujeme, můžeme podcenit důležitost boje ve svém křesťanském životě. Jestliže se snažíme dosáhnout úspěchu proto, abychom si *zasloužili* být milováni, jen velice obtížně nám boj poskytne opravdový pokoj. Snažit se být milován, třebaže nevědomě, vždy znamená, že selhání a nezdary vedou k hluboké malomyslnosti nebo v horším případě k tomu, že se duše zmocní hořkost. Avšak pokud je základem boje vděčnost, pomáhá nám tohoto nebezpečí se vyvarovat.

Z podobenství rovněž vysvítá, že první dva služebníci vnímali v tomto daru poslání, a to poslání jedinečné a osobní. Pán, jak je řečeno, dal každému „podle jeho schopností“ (Mt 25,15). Je málo pravděpodobné, že by služebníci měli z dřívějšíka zkušenost s investováním a správou velkého množství majetku. Avšak tím, že jim důvěřoval a pohlížel na ně podle toho, kým se mohou stát, je pán ve skutečnosti povolal k tomu, aby byli víc, aby se snažili dojít tam, kde dosud nejsou. Jinak řečeno, s tímto darem jim bylo uděleno zcela zvláštní poslání. A protože tento dar touto optikou vnímali, byli povzbuzeni a odhodláni naplnit očekávání tohoto povolání. Přijali záležitosti svého pána za své a snažili se podniknout něco, s čím zatím neměli zkušenost. Z vděčnosti se rozhodli učit, růst a být na sebe nároční, bez ohledu na případné obavy.

Stejně jako v podobenství povolává Bůh Otec každého z nás podle toho, kým On vidí, že se *můžeme stát*. Toto je to nejdůležitější a něco, co chceme znovu objevit ve své modlitbě: jak nás vidí Bůh a ne jak na sebe pohlížíme my sami. Chceme se ujistit, že náš boj se soustředí na něj, ne na nás. Právě proto, že si mohu být jistý Božím postojem ke mně, můžu zapomenout sám na sebe a odhodlat se rozvíjet, přispívat k růstu bohatství, které mi bylo svěřeno k jeho slávě a k užitku druhých. Tento boj nám dá růst ve ctnosti víry, naději a lásky a ve všech lidských ctnostech, které nám umožní znamenitě pracovat a být opravdovými přáteli svých přátel.

Boj inspirovaný Ježíšovým příkladem

Každý z nás touží po pokoji a úlevě, odpočinku od veškerého úsilí. Ježíš tomu dokonale rozumí, a proto nás

vyzývá: „Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek. Vždyť mé jho netlačí a mé břemeno netíží“ (*Mt 11,28-30*). Tento odpočinek plně zakusíme na konci věků, až budeme vzkříšeni a celé stvoření se naplní Bohem, tak jako vody pokrývají moře (srov. *Iz 11,9*). V současné době však pokoj a odpočinek, který nám Ježíš nabízí, úzce souvisí s nutností vzít na sebe své jho a bojovat o to, abychom jej následovali. „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě“ (*Mk 8,34*). Ježíšova slova nejsou přísným, svévolně vnuceným požadavkem, ale naopak zdrojem nesmírné útěchy. Kristus jde před námi a na vlastním těle zakouší nároky, obavy a bolesti, které vyvstávají ve světě poznamenaném hříchem, když svobodně odpovídá na volání Otce. Ježíš nás nevyzývá k boji

z *dálky*, ale byl zde dříve než my, vždy nás předchází. „Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Naopak! Vždyť on sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, ale nikdy se nedopustil hříchu. Přistupujme tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost, kdykoli potřebujeme pomoci“ (Žid 4,15-16). Pán nám navrhuje něco, co již sám prožil.

V podobném duchu, jako Šimon z Cyrény nesl kříž s Ježíšem, povzbuzuje svatý Josemaría každého z nás, abychom ve svém životě objevili, jak být cyrénští: „Pro milujícího člověka neznamena žádná neštěstí, když se dobrovolně stane Kristovým Šimonem Cyrenským, který se ocitá tak blízko jeho bolestnému lidství proměněnému v pouhou trosku; dává mu to jistotu, že Bůh je blízko a že žehná za tuto jeho volbu“¹. Objevné je to, že ve svém

boji – který bych stejně jako Šimon mohl považovat za nespravedlivý – pokračuji *spolu* s Ježíšem. Jde o to být s ním spojen v přítomném okamžiku, ve svém úsilí, a nejen tehdy, když se mi daří. Dobrovolně jej přijmout jako nedílnou součást daru mého křesťanského povolání předpokládá otevřít se přesvědčení, že sám Ježíš vyvíjí snahu *ve mně* a *se mnou*. Proto „už neponeseme jen tak nějaký kříž, ale objevíme, že je to kříž Kristův a budeme mít útěchu, že Spasitel se postará o to, aby nám jeho tíhu ulehčil“².

Zároveň nás Pán také vyzývá, abychom vnímali důsledky života, který objímá kříž: vítězství nad hříchem a nad smrtí a jeho oslavení Otcem. Díky zmrtvýchvstání máme v Ježíši zcela nezlomný důkaz hodnoty, kterou má snaha být věrný tomu, co nám náš Bůh Otec svěřil. Svatý Pavel nám sděluje: „Nynější lehké břemeno utrpení zjednává nám nad každou

míru věčnou tíhu slávy“ (2 Kor 4,17). U Ježíše můžeme hledět na kříž a vidět nikoliv neužitečnou a nesmyslnou bolest, ale vítězství a vykoupení. Takto budeme schopni odůvodnit si nároky a těžkosti, které nutně vyvstanou, když se snažíme věrně následovat Krista v jeho příkladu rozmnožovat a činit plodným to, co mu Otec svěřil.

Milost boj neodvrací, nýbrž proměňuje

Služebník, který hřivnu zakopal, možná pociťoval rozpaky, ba snad byl dokonce skleslý z úsilí, které obnášelo to, co viděl dělat své druhy. Protože měl snahu se s nimi srovnávat, a možná proto, že se takového úkolu necítil hoden, hledal snadnější a jistější cestu. Vykopal tedy jámu a zahrabal do ní dar, který mu byl svěřen, i se všemi možnostmi, které s ním souvisely. Tento základní námět se opakuje pokaždé, když se

vyhýbáme úsilí a nepohodlí, které obnáší snaha o cokoliv, co má v životě cenu. Nesmíme zapomínat, že boj a úsilí láskyplně hledat dobro nejsou nespravedlivé ani nahodilé. Jsou součástí samotné přirozenosti života, toho života, který Pán posvětil. Na naší pozemské cestě dochází ke spojení s Ježíšem právě skrze svobodný a láskyplný boj o růst v nadpřirozených a lidských ctnostech. Milost totiž nenahrazuje dynamiku, jež je vlastní lidskému životu, nýbrž spojuje jej s Bohem.

Pokud si to uvědomujeme, nebude naše snaha a náš boj výrazem soběstačnosti či *neopelagiánství*. Nikdy nesmíme zapomínat, že – jak napsal svatý Pavel Filipským – „to, že chcete, i to, že pak jednáte, působí ve vás Bůh, abyste se mu mohli líbit“ (*Flp 2,13*). Boj se tedy s působením milosti v nás nikterak nevylučuje. Růst v teologálních ctnostech není ve své podstatě nic jiného než *láska* –

božská i lidská – a svatost je právě „plnost lásky“³.

Svatý Josemaría vyjadřuje tutéž teologickou pravdu z pohledu modlitby: „Později, při rozhovoru s Pánem v modlitbě, jsi pochopil s větší jasností, že boj je synonymem lásky a prosil jsi ho o větší lásku, bez strachu z boje, který tě čeká, protože budeš bojovat o Něho, s Ním a v Něm“⁴. Čím více se budeme snažit žít svůj boj jako *lásku*, tím více v nás poroste touha, aby se tato láska, tento *boj* rozhořel. Dokážeme tak překonávat pokušení zakopat, co jsme dostali, ve snaze vyhnout se nepohodlí, a místo toho vše vložíme do úsilí, které toto poslání nutně obnáší.

Svoboda k růstu, svoboda k učení

Ve svém pastýřském listu z 9. ledna (roku 2018, pozn. překl.) nám Otec pomáhá hlouběji se zamyslet nad úzkým vztahem mezi svobodou a bojem v našich životech: „Čím jsme

svobodnější, tím více můžeme milovat. Láska je náročná: ‚všechno omlouvá, všemu věří, nikdy nad ničím nezoufá, všecko vydrží‘ (1 Kor 13,7)⁵. Zároveň čím více milujeme, tím se cítíme svobodnější, a to i v těžkých nebo nepříjemných chvílích. ‚Čím je naše láska intenzivnější, tím jsme svobodnější. Se svobodným duchem jednáme i tehdy, když nemáme chuť něco udělat nebo je to pro nás zvlášť namáhavé, pokud to děláme z lásky, tedy ne proto, že nás to baví, ale proto, že chceme‘⁶.

Dokázat dělat i to, do čeho se nám nechce, rozjasňovat trudnou realitu slovy „láska“ a „svoboda“, nevyžaduje žádnou *techniku*. Spíše se jedná o hlubokou pravdu našich duší, kterou je každý z nás zván objevit. Čím více se ztotožníme s darem, který nám Bůh udělil, se svými hřivnami i posláním, tím ochotněji budeme bojovat, když bude třeba, abychom tento dar

ochraňovali a rozvíjeli. Pohnutkou našeho jednání nebude strach ani tíha povinnosti, nýbrž vděčnost Bohu a touha odpovídat na jeho Lásku.

„Víra v Boží lásku ke každé ženě a ke každému muži (srov. *1 Jan 4,16*) nás podněcuje k odpovědi z lásky. My můžeme milovat, protože On nás miloval první (srov. *1 Jan 4,10*).

Vědomí, že nekonečná Boží Láska je přítomna nejen u zrodu naší existence, ale v každém okamžiku, protože On je s námi spojen důvěrněji než my sami, nás naplňuje jistotou“⁷.

V poslední době se hodně zapracovalo na tom, aby byl znovu pochopen význam boje v rámci integrálního rozvoje osobnosti, zejména v oblasti profesionální práce a vzdělávání. „Pomyslete na své kolegy, kteří vynikají svou profesionální vážností, svou poctivostí, svou obětavou službou: nevěnují snad mnoho hodin dne a

dokonce i noci této práci? Nemáme se od nich co učit?“⁸. Jistě se od nich můžeme naučit lépe bojovat a být tak svobodní, abychom více milovali. Navíc ti, kdo lépe bojují, vedou obvykle otevřený boj. Nepovažují své schopnosti – své *hřivny* – za něco neměnného či předem daného. Stejně jako první dva služebníci z Ježíšova podobenství chápou, že to, co je jim svěřováno, má růst skrze jejich snahu a boj. Pokud se budeme tohoto příkladu držet, zjistíme, že boj sám o sobě stojí za to: protivenství a těžkosti se již nebudou jevit jako selhání, nýbrž jako příležitosti k tomu, abychom se učili a zlepšovali; nebudeme své úsilí vnímat jako nedostatečné, ale jako znamení růstu. Místo toho, abychom se cítili ublíženi, že druzí vidí naše nedostatky, budeme toužit svoji slabost poznávat a přijímat od druhých rady.

První dva služebníci z podobenství možná věřili, že to, co jim bylo svěřeno, může růst. Získala si je a inspirovala důvěra jejich pána. Také my se můžeme cítit stejně inspirováni, stejně svobodní, když se znovu přesvědčujeme o tom, že v jedinečném poslání, které každému z nás svěřil, tkví láska našeho Boha Otce. V poslání, které obnáší oběť a boj, aby bylo možné je uskutečnit.

Pán nám svěřil úžasné poslání. Zachtělo se mu počítat s námi, aby zpřítomnil svoji nekonečnou Lásku uprostřed světa, v němž žijeme. Proto „vědět, že Bůh nás očekává v každém člověku (srov. *Mt 25,40*) a že se chce zpřítomnit v jejich životech také skrze nás, nás podněcuje ke snaze rozdávat plnými rukama, co jsme dostali. Ve svém životě, děti moje, jsme dostali a dostáváme mnoho lásky. Dávat ji Bohu a druhým je nejvýraznější skutek svobody. Láska *uskutečňuje* svobodu,

vykupuje ji: dává jí setkat se se svým počátkem i koncem, v Boží Lásce“⁹. Oběma služebníkům, kteří se o dar svého pána starali, se nakonec dostalo mnohem větší odměny, než si dokázali představit: „Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojd' se radovat se svým pánem“ (*Mt 25,23*). O tuto radost usilujeme a tato radost nás také provází v našem boji plném naděje, pro kterou svatý Pavel zvolal: „Jsem přesvědčen, že utrpení tohoto času se nedají srovnat s budoucí slávou, která se zjeví na nás“ (*Řím 8,18*).

Justin Gillespie

1 Sv. Josemaría, *Boží přátelé*, 132.

2 *Tamtéž*.

3 Sv. Josemaría, *Brázda*, 739.

4 *Tamtéž*, 158.

5 F. Ocáriz, *Pastýřský list*, 9. 1. 2018.

6 *Tamtéž*.

7 *Tamtéž*, 4.

8 *Boží přátelé*, 60.

9 F. Ocáriz, *Pastýřský list*, 9. 1. 2018,
4.

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
vdecnost-nas-podnecuje-k-boji/](https://opusdei.org/cs-cz/article/vdecnost-nas-podnecuje-k-boji/)
(28.03.2025)